

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-2

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52

Volume 52

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkey, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce

Adresa redakce

Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk

Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 806/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 49. Dětkovice. Ukázka hrobů zkoumaných v roce 2010 v souvislosti s kladením optického kabelu.

Abb. 49. *Dětkovice. Beispiele der Gräber, die im Jahre 2010 im Zusammenhang mit dem Bau des optischen Kabels untersucht wurden.*

ve funkci obolu mrtvých vyskytl na Moravě dosud jen ojedinele. Bezpečně jej registrujeme pouze na pohřebišti v Divákách, okr. Břeclav, a ve Vícemilicích, okr. Vyškov, a to vždy po jednom exempláři (Videman, Paukert 2009, 437, 473).

V měsíci říjnu a počátkem listopadu 2010 zde pak proběhl předstihový výzkum zaměřený na jednu z parcel určených k brzké výstavbě rodinného domu (Fojtík 2010c). Na skryté ploše byl zachycen severozápadní okraj rozsáhlejšího dětkovického pohřebiště Slovanů mladší doby hradištní, který poskytl celkem 26 kostrových hrobů (hroby č. 89/2010, 98/2010 až 122/2010) a dvě blíže nedatované sídlištní jámy (objekty č. 506/2010 a 507/2010). Prozkoumané hroby zřejmě zčásti náležejí k nejmladší fázi užívání raně středověkého hřbitova a jsou tedy vypraveny jen velmi prostě. Některé hrobové jámy vykazují výraznější odchylky od jinde velmi striktně dodržené orientace a jiné jsou jen nevýrazně zahloubené do sprašového podloží. Setkáváme se zde dokonce se skeletem dospělého jedince ležícím pouze na rozhraní podorniči a spraše. V poněkud skromnější výbavě zemřelých registrujeme bronzové i stříbrné/stříbrem plátované esovité záušnice, železný nožik, železné kování věderka a dvě stříbrné mince uherské provenience. Dosud bylo na lokalitě odkryto a zdokumentováno již 124 kostrových hrobů – jedná se tedy o dosud největší prozkoumanou venkovskou nekropoli konce 10. a průběhu 11. století v geografickém regionu střední Moravy.

Pavel Fojtík

Literatura

- Červinka, I. L. 1900:** *Archaeologický výzkum na Prostějovsku. Věstník musejní a průmyslové jednoty v Prostějově za rok 1899, roč. 1, 10–82 + 8 tab., Prostějov.*
- Fojtík, P. 2008:** *Slovanské osídlení Prostějovska ve hrobech a pohřebišti. Archeologické památky střední Moravy 16. Olomouc.*

Fojtík, P. 2010a: *NZ Dětkovice 2009, Za zahradama, „terénní úpravy zářezu silnice III. třídy č. 37762, k. ú. Dětkovice, okr. Prostějov“.* Ústav archeologické památkové péče Brno, č. akce 148/09.

Fojtík, P. 2010b: *NZ Dětkovice 2010, Za zahradama, „přeložka optického kabelu na parc. č. 1106, k. ú. Dětkovice, okr. Prostějov“.* Ústav archeologické památkové péče Brno, č. akce 59/10.

Fojtík, P. 2010c: *NZ Dětkovice 2010, Za zahradama, „předstihový výzkum na ploše určené k výstavbě RD, parc. č. 1106, k. ú. Dětkovice, okr. Prostějov“.* Ústav archeologické památkové péče Brno, č. akce 212/10.

Fojtík, P., Šmíd, M. 2008: *Slovanské hroby a pohřebiště na Prostějovsku. Pravěk – Supplementum 18. Brno.*

Peška, J., Králík, M., Selucká, A. 2006: *Rezidua a otisky organických látek v korozních produktech mědi a jejich slitin. Pilotní studie. Industrie starší doby bronzové. Památky archeologické 97, 5–46, Praha.*

Videman, J., Paukert, J. 2009: *Moravské denáry 11.–12. století. Kroměříž.*

Resumé

Dětkovice (Bez. Prostějov). Flur „Za zahradama“. Jüngere Burgwallzeit. Gräberfeld. Rettungsggrabung.

DIVÁKY (OKR. BŘECLAV)

„Padělky za humny“. Střední, mladší doba hradištní. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum na středohradištním a mladohradištním pohřebišti pokračoval v červenci 2010 jedenáctou sezonou. Bylo postupováno systémem sond s cílem vymezit pohřebiště na Z straně. Sondy o šířce 0,5 m byly hloubeny v odstupe 1,5 m ve směru S–J. V sondách byly rozpoznávány hrobové jámy. Bylo prozkoumáno 13 hrobů ze střední doby hradištní a jeden hrob ze starší doby bronzové (věteřovská kultura). Ve středohradištních hrobech

byly nalezeny šperky (náušnice, korálky, gombíky, prsteny), nože, přesleny a keramické nádoby. Čtyři hroby byly výklenkové podmolového typu. V několika hrobech byly nalezeny zbytky dřevěných konstrukcí. Byl prozkoumán jeden hrob věteřovské kultury s 2 bronzovými jehlicemi a vlasovou ozdobou. Pohřebiště dále pokračuje Z směrem, ale pravděpodobně již pouze jeho středohradištní fáze, protože při výzkumu již nebyly nalezeny žádné mladohradištní hroby.

Tomáš Mořkovský

Resumé

Diváky (Břeclav dist.), „Padělky za humny“. The Middle Ages (9th and 11th century). Burial ground. Rescue research. During rescue archaeological research in July 2010 thirteen Slavonic graves from 9th century were found. One grave of věteřovská culture with two bronze needles was found to.

DOLNÍ BOJANOVICE (OKR. HODONÍN)

Josefovská ulice. Pozdní středověk, novověk. Vesnice. Záchraný výzkum.

Na přelomu října a listopadu 2009 se při záchranném archeologickém výzkumu, vyvolaném stavbou kanalizace, podařilo na řezu v komunikaci před domem č. p. 31, zachytit 2 zahloubené objekty s pozdně středověkou keramikou. Místo nálezů leží na souřadnici 48°51'18.688"N a 17°1'46.447"E (WGS-84). V téže situaci se nacházel v superpozici třetí zahloubený objekt s nálezem datovatelnými do období raného novověku. Zde vedle zlomků keramiky z 16.–17. století obsahovala výplň mj. i malou kruhovou přezku z barevného kovu s poškozeným trnem.

Ve výkopu přípojky ležící na souřadnici 48°51'20.873"N a 17°1'49.235"E (WGS-84), před domem č. p. 4, se v hloubce 1,7 m pod současným terénem podařilo objevit vedle raně novověké keramiky i menší množství zlomků glazovaných i neglazovaných renesančních komorových kachlů.

Poslední pozitivní situace pochází z března 2010, kdy u potoka Prušánka, na souřadnici 48°51'21.884"N a 17°1'49.223"E (WGS-84), před domem č. p. 3, bylo dokumentováno v úrovni 1,7–2,4 m souvrství s pozdně středověkými a raně novověkými nálezem, mezi nimiž se nacházel také dobře dochovaný železný srp (obr. 50).

Dokumentované úrovně stratigrafie a zahloubené objekty dokládají pozůstatky osídlení v prostoru před domovní zástavbou v historickém jádru obce. Současná ko-

Obr. 50. Dolní Bojanovice. Železný srp.
Abb. 50. Dolní Bojanovice. Eiserner Sichel.

munikace směrem na Josefov byla zřejmě v raném novověku poměrně výrazně navýšena. Terén se původně svažoval směrem k potoku Prušánka.

František Kostrouch

Resumé

Dolní Bojanovice (Bez. Hodonín), Josefovská Str. Spätmittelalter, Neuzeit. Dorf. Rettungsgrabung.

DOBROTICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Hradisko“. Vrcholný středověk. Tvrz. Povrchový sběr.

Při rekonstrukci terénu v okolí dobrotické tvrze byla přímo v jejím středu odhalena nelegálně provedená sondáž. Skutečnost byla nahlášena na NPÚ ÚOP v Kroměříži. Sondáž byla zaměřena a na hromadách bylo sebráno několik zlomků středověké keramiky. Zároveň byl proveden povrchový sběr na poli v prostoru rozoraného příkopu, odkud bylo získáno větší množství keramiky z 14.–15. století a několik střepů datovaných rámcově do pravěkého období.

Ivan Čižmář

Resumé

Dobrotice (Bez. Kroměříž), „Hradisko“. Hoch Mittelalter. Hausberg. Oberflächensammlung.

FULNEK (OKR. NOVÝ JIČÍN)

Komenského náměstí, p. č. 89. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

V souvislosti s rekonstrukcí barokní kašny na Komenského náměstí ve Fulneku proběhl rozsahem omezený záchranný archeologický výzkum.

Fulnek byl lokován někdy v průběhu poslední čtvrtiny 13. století, k roku 1293 je spolehlivě doložen již jako stabilizované institucionální město (srov. Bakala 1977, 97–122; Samek 1994, 453; Kuča 1996, 859). Město bylo vysazeno na pravidelném ortogonálním půdorysu s velkým čtvercovým náměstím, jímž diagonálně procházela dálková komunikace, vstupující do města na jihozápadě Horní branou a vycházející z něj na severovýchodě Dolní branou (obr. 51).

Barokní kašna se sousoším sv. Jana Sarkandra (obr. 53) byla v SZ rohu náměstí vybudována ve 40. letech 18. století. Autorství je v literatuře obvykle připisováno olomouckému sochaři J. A. Heinzovi (Gavendová, Koubová, Levá 1996, 48–49; Samek 1994, 459).

Sondou S1 v interiéru kašny (obr. 52) byla ověřena mocnost a charakter základů této stavby. Stavební jáma pro kašnu kruhového půdorysu zasahovala svou bází do podložních šterkopísků terasy Husího potoka, statickou oporu základových konstrukčních vrstev tvořila dřevěná roštová konstrukce. Odebrané vzorky pocházející z jedlového dřeva však nebylo možné na základě dostupných standardních chronologií spolehlivě dendrochronologicky datovat (Rybníček 2001). Vlastní základová konstrukce kašny sestávala z vrstev lomových kamenů různých ve-